

PLUSVALUA

Com retribuir el treball?

JOAN N. CASALS

Expresident de PIMEC

La discussió sobre la retribució dels treballadors ha estat sempre un tema conflictiu, no solament per les parts implicades en la negociació dels convenis col·lectius —empresaris i treballadors— sinó també pel govern del país. El cert és que si no es moderen els increments de salaris, posant-los a to amb els augmentos de productivitat, això acostuma a engegar i a alimentar una espiral inflacionària que esdevé imparabile, amb totes les lamentables conseqüències generals que se'n deriven.

Això no obstant, cal tenir en compte que voler moderar excessivament o, fins i tot, congelar els salaris, no sols és una mesura políticament impopular sinó que, des del punt de vista econòmic, al final tampoc té resultats positius pel fet que l'afebliment de la capacitat de compra de la gran majoria de les famílies provoca un estancament del consum que, al seu torn, ocasiona una detenció de la producció de béns i serveis consumibles, la qual cosa serà difícilment compensada per una més gran producció de béns i serveis d'inversió..., si no és que es trobes la manera d'augmentar la capacitat de compra per a aquests últims.

És a dir, que s'aconseguís un augment de l'activitat econòmica a base de donar més sortida a la producció destinada, no pas al consum immediat, sinó a la inversió productiva, l'única que realment pot assegurar llocs de treball ben pagats.

La reflexió que acabem de fer, malgrat que no sigui gaire present ni en els debats polítics ni en la premsa d'opinió, ben mirat revela una qüestió singularment important —de pur sentit comú per altra banda— que sembla mentida que no s'hagi posat ja sobre la taula des de fa molt temps i amb tota solemnitat. Efectivament, si es vol seguir dominant la inflació, és absolutament necessari que les capacitats de consum i de producció es mantinguin equiparades. Però això es pot aconseguir de dues maneres ben oposades: o bé forçant la gent a gastar menys o bé incitant-la a invertir més a modernitzar i elevar la producció de béns i serveis. I aquesta última al-

ternativa demanaria donar a la gent més capacitat per comprar béns d'inversió, sense que això hagués de disminuir la que té per a compres de consum. Dit en paraules senzilles, la conclusió és que interessaria que els augmentos de retribució als treballadors fossin, més que no pas en forma de diners, que es consumeixen tot seguit, més aviat en forma d'alguna riquesa que no sigui fàcil de gastar.

Comença a calar

Un cop dit això, haurem d'afegir que, aquests darrers temps, estem observant una sèrie de fets que semblen indicar que l'anterior conclusió ha començat a calar, tant dintre dels àmbits de la política com dins dels mitjans sindicals. Així, pel que fa als sindicats, l'acostumada reivindicació de cada any pels augmentos de salaris —a fi de mantenir el poder adquisitiu— últimament s'ha vist força aigualada a causa de la forta baixada de l'IPC i hem vist com l'impuls reivindica-

tiu s'ha reorientat cap a altres peticions no directament salarials, com és, singularment, la que l'empresa faci aportacions als plans de pensions. Per altra banda, el govern ha fet declaracions en el sentit d'afavorir fiscalment els fons de pensions lligats a la negociació col·lectiva, als quals qualifica d'alternativa vàlida per moderar els increments salarials en diner.

Aquests fets no creiem exagerat opinar que són indicis que poden anunciar un canvi qualitatiu, molt interessant, en el concepte de retribució al treball. Canvi que ve d'haver descobert que una intel·ligent combinació d'una porció líquida per gastar i d'una fracció immobilitzada per capitalitzar pot arribar a ser, en el futur, una palanca preferent per al control de la inflació. Palanca molt més pulcra i efectiva que la que tan rudimentàriament mou els tipus d'interès i que molt sovint ha ofegat la inversió industrial.

Seria natural que, seguint aquesta filosofia, els fons de pensions —i altres actius financers que convingui vincular amb la negociació— s'annessin transformant cada vegada més en instruments per finançar inversions en equip productiu exclusivament.